

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

katedra občanského práva

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.

vedoucí diplomové práce

P O S U D E K

diplomové práce Marka Všetečky

„Nabývání vlastnického práva“

S tématem nabývání vlastnického práva se při posuzování diplomových prací nesetkávám poprvé. Přesto, setkávám-li se s ním nyní, stále nejde než o výjimku. Přitom jde o výjimku svou podstatou nepochybně pozitivní. Nabývání vlastnického práva totiž představuje látku, která v oblasti občanského práva patří jistě k nejzajímavějším a která „se honosí“ nejen svou teoretickou stránkou, ale i svým nepopíratelným praktickým významem. Na jedné straně je zde tedy všestranně atraktivní téma. Na druhé straně ovšem toto téma klade vysoké nároky na zpracování; v důsledku toho je současně tématem, které hrozí značným rizikem neúspěchu při svém zpracování. To je dáno jednak obecně a jednak i specificky vzhledem k tomu, že právní úprava, která se na dané téma orientuje, zaznamenala vydáním aktuálního občanského zákoníku rozsáhlých změn, které jsou změnami, jež se pro svá četná značně problematická legislativní řešení obtížně vykládají i zkušeným právníkům. Smíšený pocit, s nímž jsem k předložené diplomové práci přistupoval, tedy měl své přirozené kořeny, a to tím spíše, že jde o práci pouze diplomovou, tj. tím, co většinou bývá v rámci odborné literární činnosti autorovým prvotním počinem.

Takto nabytý prvotní pocit zcela nevymizel ani poté, co jsem přečetl celou práci. Přesto již v úvodu mohu konstatovat, že toho vydařeného je v práci jistě více než toho, co připouští kritiku.

To, co zasluhuje primární pochvalu, je samo systematické rozvržení zpracovávané materie. V samotném meritu práce začíná opodstatněně historickými výklady, které se (jak bývá tradicí i v jiných případech diplomových prací) zaměřují nejprve na římské právo, posléze na právní úpravu ABGB až po rok 1950 a konečně na právní úpravy platné a účinné od tohoto roku až do vydání současného občanského zákoníku. Na to navazuje, opět obecně zcela opodstatněně, kapitola vysvětlující základní pojmy, jakými jsou zejména věcná práva, vlastnické právo a vlastnictví, a spolu s tím poskytující i základní pohled na jednotlivé způsoby nabývání vlastnictví. Tomuto vlastnímu tématu je pak věnována zbývající a zároveň i převažující část práce. Velmi rozumné přitom je, že autor v tomto rámci počíná (ve čtvrté kapitole) tím, co je na nabývání vlastnictví jistě nejdůležitější, totiž nabýváním vlastnictví převodem (jakkoli se výklad podřazuje pod širší rubriku derivativního nabývání vlastnictví). Do samostatného výkladu (v páté kapitole) se dále správně vyčleňuje problematika nabývání vlastnictví od neoprávněné osoby. Konečně až nakonec (v šesté kapitole) se popisují jednotlivé „klasické“ případy originárního nabývání vlastnictví.

Chválit je ovšem možné autora i dále. Z obsahového hlediska je nepochybné, že autor rozebírané téma intelektuálně zvládnul v nadstandardní míře a koneckonců ve stejné míře o něm dokázal i pojednat. To vše mu přitom umožnil zřejmě též nadstandardní okruh pramenů, z nichž čerpal a v nichž se dokáže s jistotou orientovat. Konečně za v zásadě velmi kultivovaný lze označit též jazykový projev autorův.

Pokud jde naopak o kritiku, lze v první řadě namítnout značnou popisnost práce. Ta působí přitom obzvlášť „bolestivě“ za okolností, kdy právní úprava toho, čeho se práce tak či onak týká, trpí celou řadou problémů, a to jak na úrovni samotného nabývání vlastnictví, tak i na úrovni obecnějších pojmů, jakými jsou vlastnické právo, vlastnictví, majetek, věci apod. Tento nedostatek práce je ovšem ve značné míře omluvitelný jednak tím, že i jen povšechné postižení celé látky nedává na omezeném počtu stran diplomové práce příliš mnoho prostoru pro hlubší analýzy, a jednak tím, že vytykaného prohřešku se dopouštějí i mnozí další, většinou zkušenější autoři, kteří o daném tématu své práce dokonce publikují. Dále lze obecně za určitý nedostatek práce označit to, že se autor zdaleka ne jednou při různých výkladech opakuje. Konečně z formálního hlediska lze na obecné úrovni předložit námitku dokonce dvojí, a to ve vztahu k práci s prameny (jakkoli shora vyzdviženými). Předně při citacích kolektivních prací není v podstatě nikdy jasné, kdo je autorem citovaných, resp. parafrázovaných názorů. Kromě toho ne vždy (což se týká zejména historických výkladů) je jasné, kde autor vyslovuje vlastní poznatek a kde naopak vyjadřuje myšlenku někoho jiného.

Ohledně jednotlivostí vyplývá z povahy a rozsahu zpracovávané látky vcelku přirozeně, že lze vést diskusi nad celou řadou otázek. Na tomto místě proto předkládám pouze několik připomínek. Hovoří-li se o věcných právech, jistě není na místě uvádět jen jejich demonstrativní výčet (str. 14). Vymezuje-li se vlastnické právo (též) jeho ochranou, není šťastné odkazovat na obecná ustanovení § 12 a § 14 OZ a ještě méně šťastné je zapomínat na jinou ochranu než na ochranu podle § 1040 OZ (str. 15); přitom při analytickém vymezení vlastnického práva (str. 15) se zdá v současné době případnější poukazovat spíše na *ius disponendi* (jakkoli je občanský zákoník zakrývá) než na *ius abutendi*, kterým se operovalo zejména v římském právu. Poukazuje-li se v souvislosti s vlastnickým právem na pojem „svá moc“ (str. 16), je to jistě správně, zasluhuje však vědět, kdo a hlavně jak tuto moc blíže charakterizoval. V rámci celkově ne zcela zdařile podaného výkladu sub 3.6 nelze jistě klást rovnítko mezi věc, která nikomu nepatřila, a *res nullius*. Konečně jako opak obligačních účinků smlouvy se tradičně uvádějí její nikoli věcněprávní, nýbrž translační účinky (str. 26), rozlišení cenných papírů na doručitele, na řad a na jméno není jejich rozlišením podle jejich druhů (str. 31) a judikát uvedený v poznámce 88 zřejmě nepatří do problematiky traktované sub 5.2.

Pokud jde o případnou diskusi v rámci obhajoby, navrhuji, aby se autor zaměřil na dvě otázky. Za první, zda nelze § 1100 odst. 1 OZ interpretovat přece jen jinak, než se činí na str. 30 práce. Za druhé, jak se autor staví k citaci judikátu v pozn. 124 a k navazující větě o směnce (str. 50).

Všechny shora uvedené připomínky, včetně položených otázek, svým způsobem naznačují, o co v nich jde, a v žádném případě z nich tedy nelze vyvozovat závěr o celkovém negativním hodnocení předložené práce. Naopak, obsah práce potvrzuje, že si autor v souvislosti s jejím sepsáním osvojil široké poznatky o zkoumané materii, prokázal schopnost tyto poznatky inteligentně utřídit, jakož i je většinou na nadprůměrné úrovni prezentovat. Předloženou práci tedy celkově hodnotím kladně jako práci, která splňuje jistě požadavky kladené na diplomové práce, a doporučuji proto, aby byla připuštěna k obhajobě.

V Praze dne 12. května 2018

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.